Lausunto: VNS 3/2026 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030, teemana kehitysyhteistyövarat

CMI – Martti Ahtisaari Peace Foundation kiittää mahdollisuudesta lausua kehitysyhteistyön varoista osana Valtioneuvoston selontekoa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030.

On myönteistä, että julkisen talouden suunnitelmassa todetaan varsinaisen kehitysyhteistyön rahoituksen vähennysten kohdistuvan siten, etteivät ne kohdistu kotimaisiin kansalaisjärjestöihin ja niiden edellytyksiin toteuttaa pitkäjänteistä kehitysyhteistyötä, humanitaarista-, ja rauhanvälitystyötä. Samaan aikaan CMI korostaa, että pitkäjänteinen rauhanvälitys edellyttää vahvoja kansainvälisiä instituutioita ja toimivia monenkeskisiä rakenteita, mutta joita voi myös täydentää uudet ”alliances of the willing” -yhteistyömuodot, jotka vastaavat sellaisiin ajankohtaisiin kysymyksiin, joiden ympärillä yhteisen toiminnan eteenpäin vieminen voi olla pysyvissä rakenteissa haasteellisempaa. Olennaista kuitenkin on, että ne eivät romuta kansainvälisen oikeuden ja sääntöpohjaisen järjestelmän uskottavuutta. CMI pitää tärkeänä, että vähennykset toteutetaan tavalla, joka ei heikennä Suomen tai monenkeskisten toimijoiden toimintakykyä kehittyvissä ja hauraissa toimintaympäristöissä eikä murenna kansainvälisen oikeuden, konfliktinehkäisyn tai sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän asemaa.

Kehitysyhteistyö ja siihen käytettävät määrärahat kohdistuvat Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan toimeenpanoon kasvavien ja kehittyvien maiden kanssa, joihin käytännössä kuuluu noin ¾ maailman valtioista. Afrikan, Aasian ja Latinalaisen-Amerikan alueelliset roolit uusien allianssien rakentumisessa osana kansainvälistä talous-, resurssi- ja turvallisuuspolitiikkaa tulevat kasvamaan. Katsomme, että Suomen tulee varmistaa riittävä ja monialainen kapasiteetti olla aktiivisena toimijana osana tätä kehitystä.

Suomella on vahva kansainvälinen maine rauhanvälityksen, dialogin ja luottamuksen rakentamisen tukijana. Tässä tilanteessa rauhanvälityksen määrärahojen vahvistaminen tarjoaa mahdollisuuden hyödyntää tätä osaamista strategisesti.

CMI pitää myönteisenä julkisen talouden suunnitelmassa 2027–2030 tehtyä linjausta, jonka mukaan ulkoministeriön talonrakennusmomentille vuonna 2026 kohdennettu 1,2 miljoonan euron vähennys siirretään vuodesta 2027 alkaen siviilikriisinhallinnan ja rauhanvälityksen määrärahoihin. Muuttuneessa kansainvälisessä toimintaympäristössä rauhanvälityksen merkitys osana Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa korostuu entisestään, ja resurssien vahvistaminen on perusteltua.

CMI katsoo, että rauhanvälityksen määrärahojen lisääminen vahvistaa Suomen mahdollisuuksia toimia aktiivisena ja uskottavana kansainvälisenä toimijana tilanteessa, jossa konfliktien määrä ja monimutkaisuus kasvavat samalla kun perinteiset rauhanprosessien toimintaympäristöt ovat muuttuneet aiempaa epävarmemmiksi. Esimerkiksi Lähi-idän turvallisuustilanteen kiristyminen ja Iranin sodan vaikutukset ovat osoittaneet, että Persianlahden maiden kyky tarjota turvallisia puitteita rauhanneuvotteluille

voi heikentyä nopeasti. Tämä avaa Suomelle mahdollisuuden ottaa aiempaa aktiivisempi rooli rauhanprosessien tukemisessa sekä turvallisten ja luotettavien neuvotteluympäristöjen tarjoamisessa. Tämä edellyttää Suomelta resursseja toimia nopeasti ja joustavasti, mahdollistaen rauhanvälitysmäärärahojen käyttämisen muuttuneen toimintaympäristön edellyttämiin uusiin avauksiin.

Helsingissä, 11.5.2026

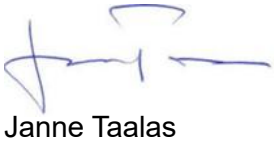

Janne Taalas

Toimitusjohtaja